

BÝVALÝ CAR MIKULÁŠ
JAKO PANOVIK A ČLOVEK

Bývalý car ruský, zavržen, anebo je dosud na živu? Otázkou tuto zabývá se svět po několika posledních měsících a nikdo nemůže poskytnouti uspokojivé odpovědi. — Nebylo téměř jediného týdně, aby v časopisech se neobjevily nějaké zprávy, které měly vnést do záhady této trochy světla, ale po névadě si navzájem odporovaly, zanechaly záležitost tuto nevyjasněnou. Jedny zprávy sdělovaly, že jeho matka, carevna vdova, získává dopisy, jež podepsány jsou jeho jménem a že je pevně přesvědčena, že její syn žije. Jiné zprávy opětně měly býti autentičným vyjádřením jeho posledních chvil. —

Okolnost, že zprávy o usmrcení bývalého ruského cara a léčení u posledních chvil vyšly z německých zdrojů, činí záležitost tuto ještě záhadnější. Všechny tyto zprávy zdály se přicházeti z jednoho pramene a žádné nebyly nad jakoukoliv pochybnost potvrzeny. Nemůžeme souditi podle něčeho než podle německých časopisů a podle neurčité jiskrové depeše, rozeslané bolševickou radou. Tyto zprávy všecky prohlásily, že bývalý car usmrcen byl svými strážníky. Jména těch, kdož provedli ortel, jsou různé udávány německými korespondenty. —

Německé i bolševické zprávy shodují se v prohlášení, že bývalý caru nedostalo se žádného soudu a že druhdy mocný vládce zastřelen byl z obav, aby nebyl zachráněn československými vojsky, která blížila se k Jekatěrinburgu, kapitolu Uralské oblasti, kam byl na rozkaz bolševické rady dopraven z Tobolska několik měsíců před tím. Vražda — jinak usmrcení bývalého ruského cara není možno nazvat — ale těchto zpráv měla býti provedena dne 16. července. Leč i ve zprávách o dnu popravy jeví se zmatek, neboť jedna verze udává ji na 16. června. Někteří dobří informováni Rusové nevěří této historii. Jiní, jako Kříž, že Lvov, považují ji za pravdivou, jakkoliv nejsou s to něm ji potvrditi. Mnozí mají za to, že na místě bývalého cara zastřelen byl někdo jiný. —

Podobný náhled projevuje známý anglický žurnalista, Robert Wilten, který jako korespondent londýnského časopisu Times dlouhá léta strávil v Rusku a dokonale je seznámen s ruskými poměry a této záhadě věnoval značnou pozornost. Prohlásuje v zajímavém článku ve sborníku Wide World, že německé zprávy pravem lze v pochybnost bráti. Připomíná, že jeden z četných německých listů před časem přinesl podrobné a dramatické vyličení popravy generálů Alexejeva a Kornilova, kteří dopraveni byli na náměstí v Rostově nad Donem a zde před velkými zástupy lidu usmrceni. K popravě této mělo dojiti na jaře roku 1918, ale je známo, že oba ti generálové byli ještě na živu v červenci minulého roku a jsou nepochybně do dnešního dne. —

Byl jistý čil těchto německých zpráv, právě jako v rozšiřování pověstí, že ruští konstituíni demokrate jsou ochotni přijmouti německé panství. Němci snažili se zabrániti zakročení spojených v Rusku a proto vymýšleli zprávy o popravách a nevěrnosti a nespolehlivosti prominentních ruských vůdčů, kteří v minulosti byli známí jako upřímní přátelé spojenců. —

Byli Mikuláš II. skutečně zadrženi v Jekatěrinburgu v červnu anebo červenci minulého roku, nebude třeba nikdy zjištěno, ale tolik může býti jisto, že Němci chtěli z vědi vytloukati kapitál. —

Nová ovšem celá věc nemá pro ně zájmovosti, ale okolnost tato nevznáší do věci žádného světla. —

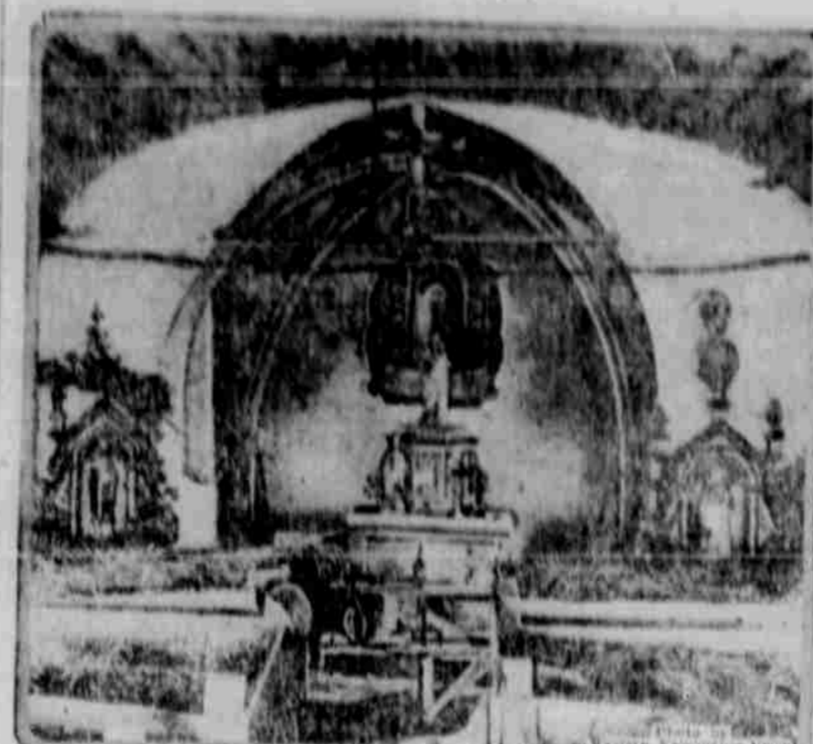
Někde se napsalo, že bývalý car, je-li na živu, byl by v ochraně Němců. Ale může býti, že se někde ukrývá a přihlíší se ku svým přátelům, až se ovzdušní vyčisti a jakékoliv nebezpečí bude odstraněno. Je možné, že jsou lidé, kteří vědí pravdu, ale nepovažují nepohybně za nutné anebo radné s touto pravdou seznámiti svět. —

Tolik je jisto, že bývalý car mohl býti snadno zachráněn. V Rusku bylo mnoho lidí, kteří byli carovi značně podobni. Prostý venkovský voják, který cara střelil, snadno mohl býti oklamán. Je dobře v paměti, že na počátku války ruští vojáci často přiváděli anebo přinášeli zajaté německé důstojníky, domnívajíce se, že jim podarilo dopadnouti samotného německého císaře, nebo Hindenburga. —

Jakmile by se byl bývalý car dostal z rukou svých žalářníků, měl by vyžádáno, neboť nebylo ničeho snadnějšího, než získati falešné průvodní listiny. Dostali je všichni, kdo jich v bolševické Rusku potřebovali. Za bolševického režimu v každé vesnici vedl se oběh s řadou průvodních listin, a každý z několika rublů získati mohl průvodní listiny aneb jakékoliv jiné dokumenty. Vedle toho v Jekatěrinburgu nacházel se biskup Gernogon, který těšil se takové popularitě, že bolševici se ne dvížili ho obtěžovati. Tento biskup byl carovi oddán a jistě učinil vše, co bylo v jeho silách, ku jeho záchraně. —

Atž bývalý car je mrtev anebo ne, nedá se myslet, že by znovu zasedl na ruský trůn. I kdyby vyskytlo se silnénutí monarchie v Rusku a docílilo se vítězství, Mikuláš sotva přijal by trůn, neboť nikdy se na něm spokojeným a šťastným necítil a poslední události jistě chuti k dalšímu panování mu nedodaly. Není odvážným a ráziřným mužem, kterého znovu na trůn hnala by touha po pomstě. Mikuláš byl slaboch a slabochi nezabývají se podobnými myšlenkami. Nikdy nedovedl jednati o své vlastní újmě. Ve vládě své země nedovedl se nikdy sám uplatniti. Nebyl vlastně samotou vláděm v pravém slova smyslu, neboť za něho vládli jeho ministři a jiní členové carské rodiny. Neznal nikdy pravého stavu věci v Rusku a nemůže býti také řečeno, že by se byl kdykoliv také snažil jej seznáti. —

Kostel čtyři roky v rukou Němců.

Vnitřek malého kostela v Bertrématis, který po čtyři roky používal byl Němci k ubytování vojska.

kteří neměli zcela žádného spojení s úředními a dvorními kruhy. Mnoho se vyprávělo o tom, že v jejich salonech často docházelo k vyžívání státních a finančních záležitostí, mnohdy ku prospěchu slíbené hostitelky. —

Je jisté ironií osudu, že právě tato villa krásné tanečnice zvolala byla Leninem za hlavní úřadovny bolševického hnutí, když přijel do Petrohradu v dubnu roku 1917. Na balkoně krásné této rezidence často se objevoval, aby mluvil k lidu a vyzýval ho k vzpoučce a svržení Kerenského vlády. Tanečnice marně snažila se vypuditi nezvané hosty a když posleze odešli, nechal tu jenom trochu špiny a holé zdi. Krásný nábytek, který pořízen byl hlavně z darů urozených jejich otčelů a různé drobnosti, které shrnuta dovala po léta, proměněny byly v hromádě starých krámů. Není třeba podotýkati, že také ve sklepě vždy dobře zásobeném, zůstalo jenom množství vyprázdněných láhví. —

S princeznou Alicí, pozdější svou manželkou, setkal se Mikuláš v Darmstadtě, a zamiloval se do ní na první pohled. Princezna, jak se praví, nespácela mu zprvu jeho lásky, ale na konec přece se rozhodla zaň provdati. Domácel život mladého páru byl šťastný a spokojený a Mikuláš ukázal se býti věrným manželem a milujícím otcem. O této jeho lásce k dětem vypravují všichni, kdož měli příležitost nahlédnouti do rodinného života bývalého cara. —

Bývalý car neměl žádného zvláštního záliby v honech. Na svých rozsáhlých statech v Polsku a na Litvě, kde bylo dostatek zvířecí, býval zvěřácký rád. Rád mnoho chozdil pěšky a rád také projížděl se v lodce. Dával přednost obyčejným lodicím, kde mohl sám veslovat. — Jako každý jiný z jeho rodu musil se podrobiti vojenskému výcviku, ale k vojenskému stavu nejevil žádnou chuť. —

Car byl člověkem silně nábožensky založeným a pověřivým. Jisté před příchodem Rasputina zabýval se se zálibou okkultismem. —

Sarlatánů různých národností bývali vítánymi hosty v carských palácích. Mezi nimi byl i slavný švédský lékař Philippe a stejně smutně proslulý Dr. Papis, kteří zavoláni byli z Paříže, aby řídili spiritisitické seance v Peterhofu i Carském Selu. Dvě černohorské princezny, tehdy při carském dvore dílech, byly mluvenými stoupenkami spiritisitismu. Jedna z nich, princezna Milica, později stala se choť velkoknížete Nikolaje Nikolajeviče, proslulého generalissima. —

Rusové vůbec jsou silně nábožensky založení lidé; bylo by správnější, kdybychom řekli pověřiví. Největším nepřítelem ruského lidu byla jeho nevědomost a pověřivost. Tyto brády velkou rolí v jeho životě. Starost venkovů vedle toho se pak otáčely o půdu a vodku. Lásky k půdě a vodce spolu s nevědomostí a pověřivostí vedly ruského občana na podivné cesty. —

Slyšeli jste zajisté mnoho o různých podivných sektách. Četli jste již jisté o duchoborech a chlystech či flagelantech, kteří nalézali potěšení v strašlivém týrání svého těla. Starý ruský režim nenašel se bojovati proti pověřivosti lidu. Ostatně i inteligentní vrstvy ruské nannozce byly pověřivé. Jenom tím možno si vysvětliti, jak mohl dosáhnouti tak velké moci "zloduch Ruska," Rasputin, jehož usmrcení o Novém roce 1917 bylo záležitostí pochodu události, jež vedly k svržení carského režimu. Ale o tomto Rasputinovi povíme něco ve zvláštním článku příště. —

EPIRUS

EPIRUS, zahrada hájí, v jejíž horách mežázela se kolébka Řecka, může opětně přijíti pod panství Hellénů, budou-li požadavky řeckých zástupců na mírové konferenci splněny. V zajímavé té krajině je možno nalézati první stopy řecké kultury, jež později promikla do celého světa. Zříceniny v údolí Characovisty ve stínu Olympu, mluví k archeologům o eivílské, jež předcházela onp řecké. —

Hájeství řecké vypráví, že zde Zeus, propuštěný z Chosou, pojal za choť Dionu a z tohoto manželství vzešla krásná Aphrodite. Zříceniny chrámu této bohyně doposud se tu nalézají, ponce skryty mezi pohovými duby a olivovými stromy v údolí. Na jednom pahorku v údolí nalezeny byly zbytky divadla, což nasvědčuje tomu, že vysoká kultura byla tu domovem v dávných dobách. —

Zde, na místě, kde stával Aeropolis, odkud planina se rozprostírá před zrskem poutníka, Ulyses vyvolával duše mrtvých. — Z krásných dubů doděnkých, které obklopovaly chrám a divadlo, Minerva, ale háje, vyvolala jednu, z něhož zhotoven byl stůž pro královnu loď Argo. —

Krajina tato v dávnověku obývaná byla různými kmeny. Z počátku v popředí mežázely se přímořské kmeny, Chaonové a Theoprotové. Později pak se stali vládnoucími kmenem Molossové, kteří bydleli okolo jezera Pambotis, dnes jezera Janinského. Jinými kmeny zde usazenými byli Dryopové a Dolopové. —

Králové Molossův, jednoho z těchto kmenů, odvozovali se od Pyrrha, syna Achillea, který usadil se tu po zničení Troje, zanechav království svému synu, Molossovi. Teprve ale v době Alexandra Velkého žitné tyto kmeny spojeny byly v jeden stát. Po té Alexandr, strýc Alexandra Velkého, ustanoven byl králem Filippem Druhým, králem macedonským, a území toto stalo se sjednoceným královstvím ve čtvrtém století před Kristem. —

Leč historie této malé země byla tragická. Země byla dějištěm stálých sporů a často spustošena byla nepřítelům z venčí. V roce 146 před Kristem upadli sem Římané, kteří území toto připojili k Macedonii. Docházelo k drobným válkám mezi jednotlivými kmeny a následovala pohroma za pohromou, z kterých se kraje tyto již nikdy nezotavily. —

Za dob byzantských patřil Epirus k velké této říši a po pádu této říše dostal se pod kontrolu domáckých princů. Tito přinesli vedle stále mezi sebou války a tím zemi do té míry selesabili, že stala se po té snadnou kořistí Turků, kteří zmocnili se jí v patnáctém století. Na nějakou dobu byl tu obnověn pořádek, ale po té Turci oehabli ve své síle a nebyli s to kontrolovati jednotlivé kmeny. — Za tureckého panství v Epiru nebylo nikdy náležitého pořádku a turecké úřady nebyly s to nikdy zaručiti turistům plného bezpečí. —

V horách řádily roty banditů, které turecké úřady nemohly potlačiti. Bandité tyto skrývali se v Pindských horách a komali výpravy do údolí, kde přepadali osady a vlaky, odnášeje vše, co mělo nějakou cenu. Nežli se do stavili strážci zákona, nalézali se již v horách a zde pronásledováni jich bylo spojeno s největšími potížemi a nebezpečím. —

Krevní msta byla tu silně zakoufeněna a mnoho lidí padlo jí za obětí. V balkánských válkách obnoveny byly spory o Epirus. Porážce Turecka část tohoto území přičtena byla Řecku a větší část byla připojena k Albanii, jež

prohlášena byla za samostatnou. Pro Albanii nalezen byl panovník v osobě knížete Viléma z Wiedu, ale ten shledal úkol panovnícký velmi těžkým. Jeho panování nemělo dlouhého trvání. —

Řeckové domnívají se, že jim s to lépe spravovati soverní Epirus než Albánci a v tom smyslu přednesli svoje nároky před mírovou konferencí. Jediná Itálie staví se proti splnění jejich přání. Má se ale za to, že krajina tato, která kdysi tvořila součástku Řecka, bude Řeckům opětně přičtena. —

OTÁZKA BALKÁNU

ZPRÁVY, docházející z Paříže, naznačují, že činí se tlak na balkánské státy, aby došly k nějaké pracovní dohodě. Takový plán zdá se míti malou naději na uskutečnění s ohledem na nenávisť a nepřátelství, vyvstálé po druhé balkánské válce, ale je jediným možným rozřešením balkánské otázky. Jakýkoliv jiný plán mohl by přinesti jenom dočasně rozřešení a mohl by v sobě obsahovati zárodky budoucího váleku. —

Jedná se především o Bulharsko. Po letech drobných sporů mezi jednotlivými národy balkánských utvořena byla Balkánská liga v roce 1912, tvořená Srbskem, Bulharskem, Černou Horou a Řeckem, a cílem jejím bylo osvobození Macedonie od tureckého jařma. Snahy této ligy byly korunovány zdarem, ale mnohoběžné naděje na jednotu a konfederaci poblehly, když vyvstal spor o rozdělení území. Dnes ovšem dobře víme, že spou tento byl podněcován trojspolkem s Rakouskem v čele, pro jehož plány jednotu na Balkáně se nehodila. —

Bulharsko napadlo svoje spojence, ale bylo poraženo a po té čekalo na příležitost, jak by zvrátilo urovňání, k němuž došlo po druhé balkánské válce. Příležitost taková byla mu poskytnuta centrálními mocnostmi v roce 1915 a Bulharsko vstoupilo do světové války na jejich straně. Jeho zakročení omezeno bylo na balkánský poloostrov a horkost, zblýla z války předcházející, byla obnovena. —

Ale balkánské státy musí žiti v shodě, nemají-li vzájemně poskozovati svůj hospodářský vývoj. — Musí býti nalezena nějaká základna pro dorozumění. Srbové a Bulhaři mají příbuzný jazyk slovanský. Srby, Bulhary a Řeky poutají společné náboženské pánky. V těchto skutečnostech může býti nalezena základna pro jednotu, nemluvíme-li již o společností hospodářských zájmů. —

Bulharsko činí si nároky na část Macedonie, kterou nyní má ve své moci Srbsko. Bude-li celá Macedonie přičtena novému jihoslovanskému státu, Bulharsko nebude spokojeno. Řecko má nároky na jistá bulharská území. Bude-li vyhověno ve všem Řecku, zůstane v Bulharech nenávisť vůči Řeckům. —

Musí býti nalezena střední cesta. Bulharsko musí sleviti na svých nárocích stejně jako Srbsko i Řecko. Bulharsko zasluhuje trestu, ale nikdo doposud nebyl s to zjistiti, do jaké míry za vstup Bulharska do války zodpověden je král-eizák a do jaké míry zástupci lidu. Má se za to, že prezidentu Wilsonovi, který delší dobu již pracuje na urovňání neshod mezi balkánskými národy, dlo se podariti. Spojené Státy nevyhlásily válku Bulharsku a nemají na Balkáně žádné ziskné cíle. Americké návrhy jisté dojdou náležitého uvážení a sporných stran. —

Drastické.
Soused Vít: "Cože, souse Vrána? O, to je mazaný člověk! Když ten koukne kráve do huby, ví, že bude za čtrnáct dní v městě másto!"

Ze zdravotvédy.
Děvče: "Maminku teď rozbolelo kuří oko."
Hoch: "Snaď se jí na něm dělá ječné zrno."

Výhoda.
Učitel: "Pravá ruka je ta, kterou jímáme."
Žák: "Pane učitel — já mám tedy dvě pravé ruce!"

První fotografie mírové konference v zasedání.

Zde je první fotografie, ukazující mírové delegáty v zasedání v Paříži, jež došla do této země. Delegáti tuto zastupují země, jež byly sdruženy ve válce proti Německu.